

Sygn. akt I ACz 1102/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Ewa Tkocz
Sędziowie:	SA Piotr Wójtowicz SA Ewa Jastrzębska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2018 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku R. W.

z udziałem Gminy B. Miejskiego Zarządu (...) oraz B. F.

o wydanie orzeczenia w trybie art.111§ 1 Kodeksu Wyborczego

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 10 października 2018r., sygn. akt I Ns 343/18

p o s t a n a w i a : oddalić zażalenie.

SSA Ewa Jastrzębska SSA Ewa Tkocz SSA Piotr Wójtowicz

Sygn. akt I ACz 1102/18

UZASADNIENIE

Wnioskodawca R. W. domagał się wydania orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego:

1. wobec B. F. - osoby, która poświadczyła nieprawdę przesyłając do Miejskiego Zarządu (...) w B. na piśmie oświadczenie o prowadzeniu w dniu 5 września 2018r. niedozwolonej agitacji wyborczej przez wnioskodawcę na terenie Przedszkola nr (...) w B. przy ul. (...):

- zakazu rozpowszechniania takich informacji,

- nakazania sprostowania takich informacji w mediach lokalnych (portale internetowe: (...) i (...) oraz 3 dzienniki lokalne na stronie pierwszej: (...), Gazeta (...), (...)),

- nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste w prasie lokalnej,
- nakazania przeproszenia w powyższych mediach wnioskodawcy jako osoby, której dobra osobiste zostały naruszone oraz Stowarzyszenia w imieniu, którego wnioskodawca działa społecznie,
- nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty 15.000 zł na rzecz Przedszkola nr (...) jako utraconych korzyści lub organizacji pożytku publicznego - związanej z ochroną zwierząt,
- zapłaty zadośćuczynienia na rzecz Stowarzyszenia (...) w wysokości 3.000 zł za poniesione straty w związku z przygotowaniem do pikniku (druk 4.000 szt. karnetów na loterię fantową, przygotowanie 5 szt. banerów reklamowych związanych z imprezą, prac graficznych, kosztów związanych z dojazdami do wielu donatorów, aranżacji plastycznej imprezy, itp.);

2. wobec Miejskiego Zarządu (...) w B., który bezkrytycznie przyjął takie oświadczenia za prawdę, nie sprawdził wiarygodności treści pisma i wydał polecenie lub użył nacisku wobec dyrektora tego przedszkola - B. B. do określonego zachowania bez podstaw prawnych:

- wydania oświadczenia, że Miejski Zarząd (...) w B. nie dopełnił swoich obowiązków sprawdzenia wiarygodności u źródła treści pisma,
- wydania oświadczenia w (...), Gazecie (...) (dodatek regionalny) oraz Magazynie (...), że podjęło decyzję pochopnie, bez umocowania prawnego, co mogło utwierdzić mieszkańców i potencjalnych wyborców o słuszności zawartych w piśmie informacji,
- nakazania przeproszenia wnioskodawcy jako osoby, której dobra osobiste zostały naruszone oraz Stowarzyszenia, w imieniu którego działa społecznie.

W uzasadnieniu wnioskodawca podał, że B. F. w dniu 5 września 2018r. przekazał do Miejskiego Zarządu (...) w B. pisemną informację, iż R. W. jako kandydat na radnego i prezydenta prowadził niedozwoloną agitację w ramach akcji wyborczej w Przedszkolu nr (...) podczas corocznego spotkania rodziców, co jest nieprawdą i oszczerstwem. Spotkanie miało na celu omówienie spraw związanych z nowym rokiem szkolnym oraz z organizacją imprezy (...), który miał się odbyć na terenie Przedszkola w celu zachęcania mieszkańców Osiedla (...) do głosowania na projekt zgłoszony przez przedszkole w ramach Budżetu Obywatelskiego oraz zdobycie dodatkowych funduszy dla przedszkola. Inspektor Miejskiego Zarządu (...) podjęła decyzję bez sprawdzenia wiarygodności pisma B. F. bezpodstawnie i pochopnie narażając przedszkole na straty. Wnioskodawca podkreślił, że B. F. bierze udział w wyborach samorządowych jako kandydat do Rady Miejskiej z Komitetu Wyborczego Wyborców Kukiz`15 - lista nr (...) poz. 1 i jest potencjalnym konkurentem wnioskodawcy w okręgu nr (...). Wysyłając nieprawdziwą informację działał w ramach kampanii wyborczej, z zamiarem zniesławienia i zaszkodzenia wnioskodawcy.

Uczestnicy Gminy B. Miejski Zarząd (...) w B. oraz B. F. wnieśli o oddalenie wniosku.

Pełnomocnik Gminy B. Miejskiego Zarządu (...) oświadczył, że po otrzymaniu e-maila Miejski Zarząd (...) wystosował pismo ogólne do dyrektorów szkół i przedszkoli przypominające, że placówki te mają być apolityczne.

B. F. oświadczył natomiast, że jest rodzicem dzieci, które uczęszczają do Przedszkola nr (...). Niestosowne jest to, że R. W. zabiera głos na zebraniach rodziców nie będąc rodzicem żadnego z dzieci. Podniósł także, że kandydatem na wyborach do Rady Miejskiej B. stał się dwa tygodnie po spotkaniu rodziców.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej odrzucił wniosek w zakresie dotyczącym uczestnika Gminy B. Miejskiego Zarządu (...) (punkt 1), a w pozostałym zakresie wniosek oddalił (punkt 2).

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca R. W. jest kandydatem na radnego Rady Miejskiej B. oraz na Prezydenta Miasta B. zgłoszonym przez Koalicyjny Komitet Wyborczy SLD Lewica Razem. B. F. jest kandydatem na radnego Rady Miejskiej B. zgłoszonym po dniu 5 września 2018r. przez Koalicyjny Komitet Wyborczy Kukiz' 15. R. W. jest (...) Stowarzyszenia (...) w B., które około rok temu podjęło współpracę z Przedszkolem nr (...) w B.. Celem tej współpracy było udzielanie pomocy Przedszkolu. Zebranie rodziców wszystkich przedszkolaków, na którym miano opracować koncepcję „Pikniku przedszkolaka” mającego się odbyć 21 września 2018r rozpoczęło się w dniu 5 września 2018r. R. P. do przedszkola około godz. 17:00 i zabrał głos. W spotkaniu udział brała żona uczestnika B. F., będąca matką dwójki dzieci uczęszczających do Przedszkola. W tym samym dniu B. F. wysłał do Dyrektora Miejskiego Zarządu (...) w B. - Miejskiego Zarządu (...) stanowiącego jednostkę organizacyjną Gminy B. e-mail, w którym podał, że mające miejsce w dniu 5 września 2018r. zebranie w Przedszkolu nr (...) zamieniło się w spotkanie z agitatorom politycznym R. W., który przez kilkadziesiąt minut agitował na rzecz swojej partii. Dyskusja mająca na celu omówienie problemów związanych z działalnością Przedszkola i nowym rokiem szkolnym zamieniła się w polityczny wiec SLD. B. F. podał też, że wnioskodawca przemawia w Przedszkolu nie po raz pierwszy.

W dniu 6 września 2018r. Dyrektor Przedszkola nr (...) poinformowała R. W., iż otrzymała informację telefoniczną z Miejskiego Zarządu (...), o tym że wpłynęło tam pismo informujące, iż podczas spotkania z poprzedniego dnia wnioskodawca naruszył przepisy prawa wyborczego. Oświadczyła też, że Miejski Zarząd (...) zasugerował zerwanie kontaktów ze Stowarzyszeniem (...). Miejski Zarząd (...) wystosował też pismo do przedszkoli, aby nie prowadzić na ich terenie agitacji politycznej. Stowarzyszenie (...) wycofało się z uczestnictwa w Pikniku Przedszkolaka. Wnioskiem z 19 września 2018r. R. W. domagał się już wydania orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego wobec Miejskiego Zarządu (...) w B.. Prawomocnym postanowieniem z dnia 20 września 2018r., sygn. akt I Ns 315/18, wniosek ten został oddalony.

W niniejszej sprawie, wniesionej 18 dni po prawomocnym zakończeniu poprzedniej sprawy o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego, R. W. ponownie wniósł o wydanie wobec jednostki organizacyjnej Gminy B. - Miejskiego Zarządu (...) orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego, uzasadniając wniosek tymi samymi okolicznościami co w poprzedniej sprawie. Mając na uwadze fakt, że roszczenie wnioskodawcy zgłoszone w niniejszej sprawie w zakresie dotyczącym uczestnika Gminy B. - Miejskiego Zarządu (...) jest tożsame z roszczeniami zgłaszanymi w sprawie prawomocnie zakończonej Sąd Okręgowy wniosek w tej części odrzucił.

Odnosząc się natomiast do żądania wniosku w części dotyczącej uczestnika B. F. przytaczając treść art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego oraz art. 105 § 1 Kodeksu wyborczego Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca nie wykazał, aby opisywane działania B. F. były prowadzone w ramach agitacji wyborczej. W czasie wysyłania e-maila do Miejskiego Zarządu (...) uczestnik B. F. nie był jeszcze oficjalnie zgłoszony jako kandydat do Rady Miejskiej B., co oznacza, że jego działanie nie kwalifikowało się w ramach określonych przez art. 105 Kodeksu wyborczego.

Nadto wskazał sąd pierwszej instancji, iż warunkiem dochodzenia roszczeń w trybie wyborczym jest rozpowszechnienie nieprawdziwych informacji za pomocą materiałów wyborczych lub też w innych formach agitacji wyborczej. Oznacza to, że w trybie określonym w art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego można dochodzić ochrony jedynie przed tego rodzaju nieprawdziwymi wypowiedziami, które mają charakter agitacji wyborczej, a więc są przekazywane z uwagi na trwającą kampanię wyborczą i pozostają w związku z aktem wyboru, czy też w celu wpływu na wynik głosowania. Treść e-maila z 5 września 2018r. wysłanego przez B. F. do Miejskiego Zarządu (...) nie pozwala na uznanie go jako agitacji wyborczej. E-mail ten nie był elementem kampanii, czy agitacji wyborczej B. F., a jedynie jego protestem wobec agitacji wyborczej na spotkaniu w Przedszkolu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego w zakresie dotyczącym uczestnika B. F., jako niezasadny, oddalił.

Postanowienie w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego punkcie 2) zaskarżył przez wnioskodawca R. W..

W uzasadnieniu zarzucił, że postanowienie zawiera wiele niewłaściwych interpretacji, pomija i lekceważy problem, a także nie bierze pod uwagę postanowienia Sądu Najwyższego, w którym stwierdzono, że skarga w trybie wyborczym jest specyficzną skargą, gdzie stronom trudno szybko zebrać wystarczające materiały, tym bardziej jeżeli znajdują się w obcych rękach lub są chronione. Wnioskodawca dostarczył zaś dokumenty stwierdzające, iż B. F. jest uczestnikiem kampanii wyborczej figurującym w spisie kandydatów do Rady Miejskiej z tego samego okręgu wyborczego co wnioskodawca. Jest więc bezpośrednio zaangażowany w proces wyborczy. Nadto jest zwolennikiem partii, która wystawiła kandydatów, a więc osobą zainteresowaną wynikami wyborczymi swego ugrupowania, bez względu na fakt bycia lub nie kandydatem w wyborach. Sąd Okręgowy bezpodstawnie przyjął, iż data faktycznego publicznego ogłoszenia kandydata na forum publicznym lub formalnego przyjęcia list kandydatów danego ugrupowania do Miejskiej Komisji Wyborczej jest tożsama z data rozpoczęcia kampanii wyborczej, albowiem decyzje o kandydowaniu osoba podejmuje zazwyczaj znacznie wcześniej. Właściwą datę kampanii wyborczej ustala premier wydając stosowne obwieszczenie, co w tym roku nastąpiło 14 sierpnia. Od tej daty zgodnie z prawem winno się karać naruszanie zasad Kodeksu wyborczego.

Skarżący podniósł też, że Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę tego, że pismo było wyraźnie skierowane przeciwko osobie biorącej udział w kampanii wyborczej, miało na celu podważenie rzetelności prowadzonej kampanii, zdyskredytowanie kandydata w oczach lokalnej społeczności, wpłynięcie na wynik wyborczy. Miało też podważyć społeczne aspekty działalności Stowarzyszenia, którego wnioskodawca jestem Przedstawicielem. Zarzucił nadto, że sąd ten bez podstawy prawnej stwierdził, że wnioskodawca prowadził agitację wyborczą w Przedszkolu nr (...), a e-mail p. F. był jedynie jego protestem wobec tej agitacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Zażalenie zasadne nie jest zatem skutku odnieść nie może. Wbrew podnoszonym zarzutom zaskarżone postanowienie uznać trzeba za trafne.

Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i Sąd Apelacyjny ustalenia te podziela bez konieczności ponownego ich powtarzania. Wbrew podnoszonym w zażaleniu zarzutom sąd pierwszej instancji nie ustalił, iż wnioskodawca prowadził agitację wyborczą w przedszkolu, a jedynie że uczestnik postępowania B. F. wysłał do Miejskiego Zarządu (...) e-maila protestującego przeciwko agitacji wyborczej prowadzonej przez wnioskodawcę w przedszkolu.

Przechodząc do oceny zasadności zażalenia wskazać trzeba, że zgodnie z art. 105. § 1 Kodeksu wyborczego agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób, w tym w szczególności do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego. Natomiast z mocy 111§1 Kodeksu wyborczego jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. poz. 24, z późn. zm.), materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wnioski o wydanie orzeczenia: zakazu rozpowszechniania takich informacji; przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje; nakazania sprostowania takich informacji; nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste; nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone; nakazania uczestnikowi wpłacenia kwoty do 100.000zł na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Zatem artykuł 111§ 1 Kodeksu wyborczego ustanawia ochronę prawną w okresie kampanii wyborczej dla kandydata i pełnomocnika wyborczego zainteresowanego komitetu wyborczego przed nieprawdziwymi informacjami zawartymi w materiałach wyborczych rozpowszechnianych w prasie, na plakatach, ulotkach, hasłach, a także w wypowiedziach lub w innych formach agitacji wyborczej. Wprowadzie pojęcie materiałów wyborczych określone jest w sposób niewyczerpujący, jednakże w cytowanym przepisie chodzi o takiego rodzaju wypowiedzi, które mają charakter agitacji wyborczej, a więc są umieszczane z uwagi na trwającą kampanię wyborczą i pozostają w związku z aktem wyboru, czy też umieszczane są w celu wpływu na wynik głosowania. Nie ma podstaw do przyjęcia, że każda wypowiedź

na temat osoby kandydującej, tylko z uwagi na fakt, że trwa kampania wyborcza jest materiałem wyborczym.(por. postanowienie SA w Krakowie z dnia 6.9.2012r.IACz 1253/12).

Koniecznym więc warunkiem dochodzenia roszczeń w trybie wyborczym jest rozpowszechnienie nieprawdziwych informacji za pomocą materiałów wyborczych lub też w innych formach agitacji wyborczej.

Rację ma zatem, wbrew zarzutom skarżącego sąd pierwszej instancji, iż wnioskodawca nie wykazał aby wskazywane przez niego działania uczestnika B. F. prowadzone były w ramach agitacji wyborczej. Nie ma podstaw do przyjęcia aby treść e-maila z 5 września 2018r. wysłanego przez uczestnika B. F. do Dyrektora Miejskiego zarządu (...) uznać za agitację wyborczą, o której mowa w art. 105§1 Kodeksu wyborczego, e-mail nie zawierał też materiałów wyborczych w rozumieniu art. 111§1 Kodeksu wyborczego. Wynika bowiem z niego jedynie, że uczestnik B. F. jako ojciec dzieci uczęszczających do przedszkola wyraził sprzeciw co do agitacji wyborczej prowadzonej przez wnioskodawcę na terenie przedszkola.

Podkreślić także trzeba, że sam wnioskodawca twierdził, iż w dniu 5 września 2018r. nie prowadził żadnej agitacji wyborczej, a jedynie działał jako członek Stowarzyszenia (...), a nie można przyjąć, że każda wypowiedź na temat osoby kandydującej jest materiałem wyborczym tylko z tego względu, że trwa kampania wyborcza.

Ewentualna zaś negatywna ocena działalności stowarzyszenia (...) zajmującego się działalnością społeczną i nie mającego, jak twierdzi sam wnioskodawca nic wspólnego z prowadzoną przez wnioskodawcę kampanią wyborczą nie podlega kontroli w trybie przepisów Kodeksu wyborczego.

Podsumowując, trafnie wbrew zarzutom skarżącego uznał sąd pierwszej instancji, iż żądanie objęte wnioskiem nie spełnia wymogów określonych w art. 111§ 1 Kodeksu wyborczego zatem należało je oddalić, co oczywiście nie pozbawia strony możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu ochrony dóbr osobistych na zasadach określonych w Kodeksie Cywilnym.

Z tych względów zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw należało oddalić na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397§ 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

SSA Ewa Jastrzębska SSA Ewa Tkocz SSA Piotr Wójtowicz